

Πρώτη Οικουμενική Σύνοδος της Νικαίας

(ένας ιστορικός σχολιασμός του γεγονότος από τον Μάρκο Δενδρινό)

Την 20η Μαΐου AD 325 ανοίγει τυπικά η Πρώτη Οικουμενική Σύνοδος της νέας θρησκείας στη Νίκαια της Μικράς Ασίας.

Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα από τα καθοριστικότερα γεγονότα της Ευρωπαϊκής ιστορίας και κατά συνέπεια και της Παγκόσμιας. Είναι για πρώτη φορά που το επίσημο κράτος υπό τον Κωνσταντίνο, ο οποίος μάλιστα προεδρεύει, σφιχταγκαλιάζεται με τη θρησκεία, που οδηγεί στη συνέχεια στη κυριαρχία της Χριστιανικής θρησκείας ως της μόνης αληθινής και αποδεκτής που θα είχε και το 'άνωθεν' δικαίωμα ή και υποχρέωση να καταστείλει όλες τις υπόλοιπες θρησκείες. Είναι η πρώτη φορά που η θρησκεία αποκτά απόλυτη εξουσία και προχωρά στη συνέχεια στη συστηματική εξαφάνιση μιας ανθούσας και όχι παρηκμασμένης όπως την παρουσίαζαν θρησκεία. Η μόνη μέχρι τότε θρησκεία που αξίωνε μοναδική αλήθεια ήταν η Εβραϊκή, αλλά αυτή δεν είχε το σχέδιο του προσηλυτισμού. Ήταν απομονωμένη και περιχαρακωμένη - και καλά έκανε - στον 'περιούσιο' λαό της. Με τον Χριστιανισμό όλα αλλάζουν και ξεκινά η περίοδος της πνευματικής βαρβαρότητας. Η ειρωνεία είναι ότι αυτό συμβαίνει στο περιβάλλον μιας αυτοκρατορίας συγκρητιστικής και ανεκτικής όσο καμία, της ρωμαϊκής.

Και μόνο από το αποτέλεσμα της Πρώτης Συνόδου μπορεί να καταλάβει κάποιος το επίπεδο πνευματικότητάς της. Κατέληξαν στο λεγόμενο Σύμβολο της Πίστεως (πιστεύω εις ένα θεόν πατέρα κλπ κλπ) που βρίθει παραλογισμών χτυπώντας έτσι τον Άρειο, τον φιλόσοφο που επεξεργάζονταν τον χριστιανικό μύθο με τα ορθολογικά εργαλεία της Ελληνικής σκέψης, μιλώντας πολύ σωστά για την διαφοροποίηση μεταξύ του θεού Πηγής (του Πατέρα όπως αποκαλείτο και από τον Πλάτωνα) και του θεού του δημιουργημένου Σύμπαντος (του Λόγου όπως αποκαλείτο και από τον Ηράκλειτο και τους Στωικούς). Η ορθολογική άποψη του Αρειανισμού που χτυπήθηκε τόσο άγρια (ακόμη και με σφαγές) από τους σχολαστικούς κυρίαρχους χριστιανούς διατηρήθηκε στο πνεύμα πολλών φιλοσόφων και επιστημόνων μέχρι και κατά την Επιστημονική Επανάσταση, με πιο χαρακτηριστική περίπτωση εκείνη του Νεύτωνα.

Επίσης πρέπει να τονιστεί ότι οι έρευνες των ερευνητικών των ιδεών σχετικά με τα θρησκευτικά κινήματα των πρώτων αιώνων AD δείχνει ότι αυτό που κυριάρχησε ήταν (όπως συνήθως συμβαίνει) ό,τι πιο σχολαστικό, ηθικιστικό, δογματικό και ανορθολογικό από όλη αυτήν την κίνηση που περιελάμβανε τους επονομαζόμενους γνωστικούς. Οι γνωστικοί σε αντίθεση με τους σχολαστικούς χριστιανούς που τελικά κυριάρχησαν ήταν καλλιεργημένοι λόγιοι με μεγάλες επιδράσεις από την αρχική ελληνική φιλοσοφία και θρησκεία όπως και από τους Ιουδαϊκούς μύθους τους οποίους αντιμετώπιζαν αλληγορικά και κατά κύριο λόγο αντεστραμμένα. Διασκέδαζαν και γελούσαν με τα καμώματα των δογματικών χριστιανών, για την κυριολεκτική ερμηνεία του 'μύθου του Ιησού', για τον πόθο των λεγόμενων 'μαρτύρων' να βασανιστούν και να μαρτυρήσουν μιμούμενοι τον υποτιθέμενο σταυρικό του θάνατο. Οι γνωστικοί έβλεπαν στην μυθική μορφή του Ιησού, άλλο ένα σύμβολο των δυνάμεων της φύσης, της επανενσάρκωσης, της φώτισης, της καθόδου στον κάτω κόσμο και της Ανάστασης. Η ατυχέστατη λοιπόν εξέλιξη της κυριαρχίας του σχολαστικού Χριστιανισμού, που εδραιώνεται στην Σύνοδο της Νικαίας του 325 έναντι της ανθηρότατης

και πλέον ισορροπημένης στην ιστορία θρησκείας, του Ελληνικού Πάνθεου αλλά και έναντι των γνωστικών κινημάτων του Σίμωνα και της Ελένης, του Βασιλείδη, του Βαλεντίνου, του Καρποκράτη, του Επιφάνη, του Μάρκου και άλλων, είναι η απαρχή των σκοτεινών αιώνων του ανορθολογισμού.